

“L'Iran no es quedarà plegat de braços i no acceptarà un atac”

Hans Blix (Uppsala, Suècia, 1928), ex-ministre d'Afers Estrangers suec, ex-cap de l'Agència Internacional per a l'Energia Atòmica i responsable de les investigacions per a trobar armes de destrucció massiva a l'Iraq, parla sobre l'amenaça del programa nuclear iranià.

Teheran ha anunciat que ha enriquit una primera tongada d'urani del 3,5% al 20%. Això significa que ara ens enfrontem a una nova etapa en l'escalada del conflicte amb l'Iran?

—El govern de Teheran, en un principi, va declarar que només pretenia

enriquir urani al 3,5% per produir combustible per als reactors nuclears. Però ara necessita urani enriquit al 20% per al reactor d'investigació, amb l'objectiu de produir isòtops per a ús medicinal. Teheran ja ha tingut abans aquest mateix problema, a principi dels anys 80. Els Estats Units

construïren un reactor d'investigació per a Teheran. L'Iran va encarregar combustible nuclear i fins i tot el va pagar, però llavors arribà la revolució dels mul·làs i els Estats Units es van negar a lliurar el combustible. Occident s'ha enfrontat a un dilema d'aleshores ençà: si no subministrem el combustible, l'Iran tindrà motius per a produir-ne. Aquest raonament va conduir a la proposta d'un acord per a enriquir combustible a l'estranger.

—Durant anys, occident s'ha dedicat a negociar. Com pot satisfer l'Iran?

—Probablement, la qüestió essencial de les negociacions és on dur a terme l'intercanvi d'urani d'enriquiment baix i l'urani altament enriquit, i hi ha una

elecció evident per a fer-lo: Turquia. Ambdues parts confien en Turquia.

—**Quant de temps necessitaran els iranians per a acumular prou combustible per al reactor d'investigació?**

—Aquest punt no és clar. Hi ha molta gent que fins i tot posa en dubte si tenen la capacitat tècnica per a enriquir el material al 20%.

—**Aleshores, el president iranià, Mahmud Ahmadinejad, només fanfarronejava quan, en discursos recents, parlava sobre l'habilitat de l'Iran per a enriquir urani?**

—En gran part es tracta de fanfaronades i d'una reacció a la humiliació percebuda. Tothom pot veure que només presumeix quan afirma que el règim pot construir deu plantes d'enriquiment. A tot el món ningú no en té deu, d'aquestes plantes. Els Estats Units i França en tenen una o dues, i l'Argentina i els Països Baixos en tenen una cadascun. És absurd de parlar de deu plantes.

—**Tanmateix, si l'Iran té èxit en els intents d'enriquiment, es convertirà en un poder nuclear virtual, que només ha de prémer un botó per tenir ràpidament una arma desplegable?**

—No estic d'acord amb tots aquells que parlen d'un "poder nuclear virtual" i ho he explicat al meu successor, Mohàmmad el-Baradei, que va encunyar el terme. El Japó, per exemple, podria activar masses de plutoni en un instant, igual com ho podria fer, en un grau menor, el Brasil. Però fins i tot aquells que han enfilat aquest camí, també poden tornar enrere en qualsevol moment. Alemanya, per exemple, mai no va acabar la planta de tractament de residus nuclears a Wackersdorf.

—**Però, què passa si l'Iran no es vol detenir? Què passa si, en realitat, l'Iran vol una bomba?**

—No descarto la possibilitat que l'Iran vulga armes nuclears. Això no obstant, trobe que és més probable que les opinions dels líders polítics sobre aquest assumpte estiguen dividides. Tan sols l'habilitat d'enriquir urani ja serveix d'element dissuasiu i per a algunes persones del règim fins i tot pot ser suficient. Si hi ha un desig de tenir una bomba, certament data dels anys 80 i de l'amenaça del programa

“Després d'unes eleccions desacreditades i la corrupció que han permès, els mul·làs ja no poden inspirar entusiasme a ningú”

nuclear iraquiana d'aleshores. Tanmateix, l'Iraq es va ensorrar l'any 1991 i, de nou, l'any 2003. Si actualment hi ha cap motiu que em fa ser optimista és la idea que l'Iran, després del desarmament de l'Iraq, ja no té raons de seguretat per a adquirir armes nuclears.

—**L'Iran no se sent envoltat d'enemics?**

—No trobe que els iranians vegem Israel com una amenaça. El conflicte entre ambdós països sobre l'enriquiment és relativament nou. L'Afganistan? No. El Pakistan? No. Tampoc Turquia ni Rússia.

—**I els Estats Units?**

—Sí. Els portaavions al golf Pèrsic són una altra història. Però és precisament ací on veiem les millors opcions per a una solució. En el cas de Corea del Nord, els Estats Units oferiren un acord de no-agressió i l'establiment de relacions diplomàtiques. En el cas de l'Iran aquestes dues opcions encara no han estat discutides públicament. Dit d'una altra manera, ningú no pot afirmar que ja s'hagen esgotat totes les opcions diplomàtiques.

—**Quines altres possibilitats té occident per a aturar el programa nuclear de l'Iran? Què en sabeu, de les operacions encobertes dels Estats Units amb l'Iran?**

—No tinc cap prova per a confirmar aquestes operacions, però no em sorprendrien. El Congrés dels Estats Units ha aprovat milions de mesures com aquestes —una decisió no gaire encertada, tot siga dit, perquè dona un avantatge als conservadors i perjudica l'oposició.

—**Ara es discuteixen noves sancions contra l'Iran. Us sembla que tenen sentit?**

—És cert que les sancions han tingut èxit abans —recordeu Líbia—, però es va tardar molt temps. Van ser devastadores a l'Iraq, on van perjudicar els ciutadans, però gairebé no van afectar Saddam. Encara està per veure si les sancions poden ser efectives contra la Guarda Revolucionària de l'Iran. En el cas de Corea del Nord,

òbviament va ser efectiu de congelar alguns comptes bancaris a Macau. Les sancions econòmiques podrien ben bé resultar apropiades, però sóc contrari a les sancions militars, perquè, en aquest moment, l'única cosa que s'ha de bombardejar són intencions.

—**Els israelians han amenaçat, més o menys obertament, d'atacar les instal·lacions nuclears de l'Iran.**

—Els conservadors que analitzen els inconvenients d'una solució diplomàtica haurien d'analitzar, amb el mateix deteniment, els inconvenients d'una solució militar. És fàcil de llançar bombes, i un atac militar podria endarrerir el programa nuclear uns quants anys —cosa que seria molt ben rebuda—, però, quines conseqüències tindria a llarg termini? L'Iran no es quedarà plegat de braços i no acceptarà un atac.

—**Els atacs aeris poden destruir el programa nuclear de l'Iran? La majoria de les instal·lacions són soterrades a molta profunditat.**

—Qualsevol que es preocupe de si al-Qaida pot fabricar bombes atòmiques a les coves de l'Hindu Kush s'hauria de preocupar molt més pel fet que aquests atacs aeris no poden causar gaire mal. L'Iran és un país gran i sofisticat, no es pot destruir i ocupar tot.

—**Aleshores, trobeu que no tindria sentit un atac militar?**

—En tot cas, em sembla que és impossible d'eliminar l'Iran com a enemic potencial. Malgrat els discursos abrindats d'Ahmadinejad, l'Iran no ha estat un país agressiu i expansionista en molt temps. A més a més, la resplendor que la revolució dels mul·làs de l'any 1979 va despertar en tota la regió ha desaparegut. Després d'unes eleccions desacreditades i la corrupció que han permès, els mul·làs ja no poden inspirar entusiasme a ningú —ni als iranians ni a ningú més de la regió.

Bernhard Zand

Traducció de Blanca Juan